

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**
Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Συγχρηματοδότηση Ευρωπαϊκή
Ένωση, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Δ/ση V
& Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής
Ανάπτυξης, Δ/ση XVI.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

**με θέμα: «ΝΕΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ: ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ»**

30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2000

9:00 – 9:30	Προσέλευση
9:30 – 10:00	Έναρξη – Χαιρετισμοί
10:00 – 10:15	Ομιλία: « <i>Η Τριτοβάθμια Τεχνολογική Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα</i> » από τον Ειδικό Γραμματέα Τ.Τ.Ε. του ΥΠΕΠΘ κ. Κωνσταντίνο Δελίδη.
10:15 – 10:30	Ομιλία: « <i>Οι εξελίξεις της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρώπη</i> » από τον Προϊστάμενο του Ι.Τ.Ε. και Πρόεδρο του Επιστημονικού του Συμβουλίου κ. Θεοδόσιο Παπαθεοδοσίου.
10:30 – 10:45	Ομιλία: « <i>Στρατηγική Ανάπτυξης του ΤΕΙ Καλαμάτας</i> » από τον Πρόεδρο του Ιδρύματος κ. Δημήτριο Νικόπουλο.
10:45 – 11:00	Ομιλία εκπροσώπου Σπουδαστών
11:00 – 11:20	Διάλειμμα – Καφές
11:20 – 12:00	Ομιλίες ειδικών στα νέα γνωστικά αντικείμενα
12:00 – 13:00	Συζήτηση – Ερωτήσεις
13:00 – 14:00	Ξενάγηση στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος
14:00	Γεύμα

Ο ΠΕΛΑΤΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ

Του Κώστα Δελίδη
Ειδ. Γραμματέα ΥΠΕΠΘ

Α. Γενικά

Στο σκηνικό που έχει διαμορφωθεί στην αρχή του 21^{ου} αιώνα κυριαρχούν οι έννοιες της παγκοσμιοποίησης και της ανταγωνιστικότητας. Μέσα σε αυτό το πνεύμα κινούνται υποχρεωτικά και όλες οι δραστηριότητες του κοινωνικού συνόλου. Η κλασική αντίληψη για την σχέση μεταξύ του παραγωγού και του χρήστη ενός προϊόντος σύμφωνα με την οποία ο χρήστης επέλεγε με τα όποια δικά του κριτήρια ένα συγκεκριμένο προϊόν που παρήγαγε ο παραγωγός έχει πλέον ξεπεραστεί. Έτσι θα μπορούσε να λεχθεί ανεπιφύλακτα, ότι η παραπάνω αντίληψη που μπορεί να αποδοθεί και με τον όρο **προϊοντοκεντρισμός**, έχει ατονήσει εξαιρετικά. Τη θέση του έχει καταλάβει ο **πελατοκεντρισμός** μία αντίληψη σύμφωνα με την οποία ο παραγωγός είναι υποχρεωμένος να παράγει προϊόντα που να εξυπηρετούν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του πελάτη-χρήστη. Επιπλέον, μέσα στο πνεύμα του ανταγωνισμού ο παραγωγός είναι υποχρεωμένος να στοχεύει πάντα στο βέλτιστο συνδυασμό της υψηλής ποιότητας και του χαμηλού κόστους παραγωγής. Μέσα σε αυτό το τοπίο είναι υποχρεωμένη να κινηθεί και η εκπαίδευση, όπου τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι οι φορείς παραγωγής, το παραγόμενο προϊόν είναι οι πτυχιούχοι των διαφόρων βαθμίδων και χρήστες είναι οι φορείς παραγωγής και η κοινωνία γενικότερα. Με το σκεπτικό αυτό ο πτυχιούχος-νέος πολίτης με τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά

νοηματικά ηθικά ψυχικά κτλ. επιχειρείται να ενταχθεί επιτυχώς σε ένα μοντέλο προϊόντος με καθαρά ψυχρά τεχνοοικονομικά κριτήρια. Όσο και αν μια τέτοια θεώρηση φαίνεται πολύ πεζή και είναι αντίθετη με την φιλοσοφία του **Ακαδημαϊσμού** είναι μια επιβλημένη πορεία την οποία πρέπει να ακολουθήσει η εκπαίδευση προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών. Ποια είναι όμως η πορεία της εκπαίδευσης μέχρι τώρα?

B. Η πορεία της εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση ως κοινωνική διαδικασία έχει βασικά δύο στόχους:

α) Την παραγωγή στελεχών – πολιτών για την παροχή υπηρεσιών, την στελέχωση των παραγωγικών μονάδων και την εξυπηρέτηση των πολυάριθμων και πολυποίκιλων κοινωνικών αναγκών και

β) Την χάραξη συγκεκριμένων κοινωνικών φιλοσοφικών και αναπτυξιακών δρόμων πάνω στους οποίους καλείται να προσαρμοστεί η εξέλιξη της κοινωνίας.

Ο βαθμός εκπλήρωσης των δύο παραπάνω στόχων σηματοδοτεί σε κάθε χρονική στιγμή και τη φυσιογνωμία (profile) του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του και της κάθε εκπαιδευτικής μονάδας. Επειδή σε κάθε εξελισσόμενο σύνολο αλλάζουν διαχρονικά τα χαρακτηριστικά του γι' αυτό και η **φυσιογνωμία της κάθε εκπαιδευτικής μονάδας, και του εκπαιδευτικού συστήματος είναι σε κάθε χρονική στιγμή το διαρκώς ζητούμενο.** Το γεγονός αυτό αιτιολογεί πλήρως και καθιστά αναγκαίες τις συχνές μεταρρυθμίσεις των εκπαιδευτικών συστημάτων που γίνονται στις διάφορες χώρες και αλλάζει την φυσιογνωμία των εκπαιδευτικών μονάδων όλων των βαθμίδων. Επειδή στους χώρους

εργασίας προέρχονται όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι-προϊόντα του συστήματος από την Γ΄ θμια εκπαίδευση, θα μπορούσε να λεχθεί ότι οι μεταβολές που επιβάλλονται από τον πελατοκεντρισμό στην φυσιογνωμία των Ιδρυμάτων είναι περισσότερο έντονες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έτσι ο προσδιορισμός της φυσιογνωμίας ενός Ιδρύματος της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που αποδίδεται γενικότερα και μονολεκτικά με τον όρο Πανεπιστήμιο, είναι ένα προσφιλές θέμα τόσο από άποψη εκπαιδευτικής σημασίας όσο και από άποψη κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Γ. Φυσιογνωμία – Αρχέτυπο (Profile) του Πανεπιστημίου

Σύμφωνα με την κλασική αντίληψη το Πανεπιστήμιο είναι το ανώτατο ίδρυμα, όπου:

- καλλιεργούνται οι ανθρώπινες αξίες,
- υπηρετούνται οι επιστήμες και οι τέχνες,
- αναπτύσσεται η έρευνα,
- γεννιούνται νέες ιδέες, θεωρίες και φιλοσοφικά ρεύματα και
- διαμορφώνονται πολίτες με ανεξάρτητη προσωπικότητα.

Το Πανεπιστήμιο είναι ο πνευματικός φάρος κάθε περιοχής, μετέχει δυναμικά σε όλα τα δρώμενα με ενεργό συμμετοχή όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Σε ένα τέτοιο παραδοσιακό μοντέλο Πανεπιστημίου, που αντιπροσωπεύει τον προηγούμενο αιώνα ή και παλαιότερους, τα προγράμματα ήταν αυστηρά οριοθετημένα και όλες οι διαδικασίες και απόλυτα καθορισμένες. Οι φοιτητές ήταν μιας κάποιας συγκεκριμένης ηλικίας, συνήθως 18 με 23,

και ο αριθμός τους αυστηρά περιορισμένος. Ακόμη και η συμπεριφορά όλων των μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας έπρεπε να έχει δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Όμως, τα πράγματα έχουν αλλάξει και εξωγενείς παράγοντες που έχουν σχέση και με την κοινωνική εξέλιξη επέβαλλαν την ανάγκη αλλαγής της παραπάνω αυστηρής φυσιγνωμίας του Πανεπιστημίου. Στον προβληματισμό, που υπάρχει σήμερα σχετικά με την βέλτιστη φυσιγνωμία του Πανεπιστημίου του 21^{ου} αιώνα, υπάρχουν πολλές απόψεις.

Μεταξύ των πολλών απόψεων που επικρατούν, που όπως αναφέρθηκε προηγούμενα είναι λογικό να υπάρχουν, κυριαρχούν δύο απόψεις διαμετρικά αντίθετες και στο μεσοδιάστημα μεταξύ αυτών των δύο υπάρχουν πάμπολλες άλλες που πλησιάζουν προς τη μία ή την άλλη ακραία θέση. Έτσι εμφανίζεται ένα αντίστοιχο φαινόμενο με την περίπτωση του άσπρου και μαύρου και τις άπειρες ενδιάμεσες αποχρώσεις του γκριζου. Ειδικότερα οι δύο ακραίες θέσεις για το μελλοντικό Πανεπιστήμιο είναι:

- α. Πανεπιστήμιο απόλυτα ανεξάρτητο, ΔΡΟΜΟΔΕΙΚΤΗΣ - ΔΡΟΜΟΧΑΡΑΚΤΗΣ των κοινωνικών εξελίξεων**
- β. Πανεπιστήμιο κατευθυνόμενο και προσαρμοζόμενο στις ανάγκες της κοινωνίας και των φορέων της παραγωγής.**

Υποστηρικτές της πρώτης αντίληψης είναι κυρίως θεωρητικοί της φιλοσοφίας και ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, οπαδοί του ακαδημαϊσμού-προϊοντοκεντρισμού, που μέσα από τη λειτουργία του Πανεπιστημίου προσπαθούν να δημιουργήσουν πρότυπα για τις κοινωνικές εξελίξεις. Έτσι υποστηρίζεται η άποψη ότι μέσα από τη λειτουργία των Πανεπιστημιακών δομών:

- θα οριοθετηθούν συγκεκριμένοι στόχοι κοινωνικής εξέλιξης
- θα παραχθούν τα κατάλληλα στελέχη προκειμένου να οδηγήσουν την κοινωνία προς την κατεύθυνση που θα υποδείξουν τα πνευματικά Ιδρύματα και στην προκειμένη περίπτωση τα Πανεπιστήμια
- θα θεσμοθετηθεί συγκεκριμένο πλαίσιο πνευματικών αξιών μέσα στο οποίο θα κινούνται υποχρεωτικά όλες οι εξελίξεις.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η παραγωγή «σοφών» που θα είναι και οι ταγοί των νέων κοινωνικών και πνευματικών εξελίξεων.

Υποστηρικτές της δεύτερης αντίληψης είναι περισσότερο άνθρωποι της παραγωγής και των καθημερινών κοινωνικών διεργασιών, οπαδοί του πελατοκεντρισμού, οι οποίοι βλέπουν το Πανεπιστήμιο σαν έναν φορέα επίλυσης πρακτικών προβλημάτων και εξυπηρέτησης συγκεκριμένων αναγκών, υπηρεσιών και προϊόντων. Έτσι υποστηρίζεται η άποψη ότι μέσα στη λειτουργία των Πανεπιστημιακών Δομών:

- θα δημιουργηθούν μηχανισμοί εντοπισμού κοινωνικών αναγκών και απαιτήσεων των φορέων της παραγωγής
- θα λειτουργούν σε διαρκή βάση διάυλοι επικοινωνίας Πανεπιστημίου και φορέων της παραγωγής
- θα παράγονται κατάλληλα στελέχη υψηλής στάθμης εξειδικευμένης γνώσης που θα τους επιτρέπει την όσο το δυνατόν καλύτερη ενσωμάτωσή τους στο εργασιακό δυναμικό έτσι ώστε να στοχεύετε διαρκώς η ελαχιστοποίηση του κόστους των παραγομένων υπηρεσιών και προϊόντων και
- η λειτουργία του Πανεπιστημίου θα εξελίσσεται και θα προσαρμόζεται ανάλογα με τις εξωτερικές συνθήκες και ανάγκες.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η παραγωγή «επαγγελματιών» που θα εξυπηρετούν συγκεκριμένες καταστάσεις και ανάγκες.

Προκειμένου να σχηματισθεί μια πληρέστερη εικόνα του όλου θέματος είναι σκόπιμο να εξετασθούν λεπτομερέστερα οι παράγοντες που παίζουν ρόλο στην διαμόρφωση της φυσιογνωμίας του Πανεπιστημίου. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι:

- 1. Σχέση Πανεπιστημίου – Βιομηχανίας και φορέων παραγωγής**
- 2. Τρόπος διοίκησης - διαχείρισης**
- 3. Νέες απαιτήσεις εκπαίδευσης – Δια βίου εκπαίδευση**

Δ. Σχέση Πανεπιστημίου – Βιομηχανίας και φορέων παραγωγής.

Η σχέση Πανεπιστημίου - Βιομηχανίας και φορέων της παραγωγής εξαρτάται κατά μέγιστο βαθμό από το επίπεδο ανάπτυξης των φορέων της Βιομηχανίας και της παραγωγής. Περίτρανη απόδειξη αυτού αποτελεί το γεγονός, ότι η σχέση αυτή είναι περισσότερο αναπτυγμένη σε βιομηχανικά εξελιγμένες χώρες και λιγότερο στις υπανάπτυκτες.

Σε μια ανεπτυγμένη βιομηχανικά κοινωνία κυριαρχούν δύο βασικές αντιλήψεις:

- α. Οι φορείς της βιομηχανίας και της παραγωγής έχουν ανάγκη της βοήθειας των Πανεπιστημίων τόσο στο χώρο της έρευνας, όσο και στο χώρο της τεχνολογίας και των υπηρεσιών και**
- β. είναι ικανοί στην αφομοίωση των επιτευγμάτων που επιτυγχάνονται στα Πανεπιστημιακά Εργαστήρια, στην**

αξιοποίησή τους και τελικά, μετά την εμπορεία τους, στην μετατροπή τους σε κέρδος και κεφάλαιο.

Επίσης, σε μια ανεπτυγμένη βιομηχανικά κοινωνία η βιομηχανία και οι φορείς της παραγωγής:

- **απαιτούν και επιβάλλουν στα Πανεπιστήμια την κατευθυνόμενη έρευνα**
- **υποδεικνύουν και κατευθύνουν την πορεία του Πανεπιστημίου προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις**
- **επιβάλλουν έμμεσα ή άμεσα όρους συνεργασίας και τελικά**
- **υποτάσσουν σε πολλές περιπτώσεις τις Πανεπιστημιακές διεργασίες σε δικά τους πρότυπα και απαιτήσεις.**

Όπου παρουσιάζεται αντίσταση και δεν μπορεί να δημιουργηθεί μια τέτοια εξαναγκασμένη συνεργασία, οι φορείς της βιομηχανίας και της παραγωγής καλύπτουν τις ανάγκες τους δημιουργώντας δικούς τους μηχανισμούς έρευνας, τεχνολογίας και παροχής υπηρεσιών σε δικά τους εργαστήρια, σε δικούς τους χώρους και με ίδια κεφάλαια. Κλασικό παράδειγμα αποτελούν όλες οι μεγάλες βιομηχανίες π.χ. φαρμακοβιομηχανίες, χημικές βιομηχανίες, κλπ. Τα εργαστήρια αυτά είναι περισσότερο προσανατολισμένα προς την εφαρμοσμένη έρευνα αν και τελευταία λόγω δυνατοτήτων και μεγέθους αναπτύσσουν και τη βασική έρευνα, όπου αυτό τους εξυπηρετεί.

Η ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτής εγκυμονεί έναν μεγάλο κίνδυνο της δημιουργίας Ιδιωτικών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, τα οποία θα λειτουργούν τελείως ανεξέλεγκτα και με δικούς τους νόμους και κανόνες. Ο κίνδυνος αυτός γίνεται ακόμη μεγαλύτερος, εάν αναλογιστεί κανένας,

ότι μπορούν να υποστηριχτούν από βιομηχανικούς φορείς με τεράστια οικονομική επιφάνεια, κύρος και δυνατότητα επηρεασμού ακόμη και διεθνών εξελίξεων. Με τον τρόπο αυτό αποδυναμώνεται έντονα η δημόσια εκπαίδευση, που μέχρι τώρα ήταν ο κύριος παραγωγός του εκπαιδευτικού προϊόντος και ενισχύονται επικίνδυνα εξωεκπαιδευτικοί φορείς με διπλό ρόλο παραγωγού και χρήστη εξυπηρετώντας με αυτόν τον τρόπο καλύτερα τον πελατοκεντρισμό μέσα σε ένα δύσκολα ελεγχόμενο και αυτοτροφοδοτούμενο σύστημα παραγωγής και χρήσης εκπαιδευτικού προϊόντος. Η υλοποίηση ενός τέτοιου σεναρίου μπορεί να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Υποχρέωση της κοινωνίας και της πολιτείας είναι η θέσπιση συγκεκριμένων και αυστηρών κανόνων έτσι ώστε οποιαδήποτε δραστηριότητα αναπτύσσεται στο χώρο της εκπαίδευσης να είναι απόλυτα ενταγμένη μέσα στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου που αυτονομία σημαίνει την εύρεση της χρυσής τομής μεταξύ του προϊόντοκεντρισμού και του πλατοκεντρισμού.

Ε. Ελλαδική πραγματικότητα

Στη χώρα μας τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά. Το επίπεδο ανάπτυξης της βιομηχανίας είναι χαμηλό. Ελάχιστες βιομηχανίες από τις μεγάλου μεγέθους ενδιαφέρονται για την έρευνα. Σχεδόν όλος ο κόσμος της βιομηχανίας και της παραγωγής είναι απρόθυμος να συνεργαστεί με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Όπου υπάρχουν κάποιες μεμονωμένες συνεργασίες, κυρίως μέσα από επιδοτούμενα προγράμματα του Υπουργείου Ανάπτυξης, βασίζονται σε διαπροσωπικές – φιλικές σχέσεις και στην επιδίωξη από την πλευρά του βιομηχανικού εταίρου στη μεγιστοποίηση της επιδότησης. Συνήθως, ο κόσμος της παραγωγής θεωρεί

την έρευνα μη παραγωγική ή/και περιττή επένδυση και δύσκολα «βάζει το χέρι στη τσέπη» κατά τη ρήση εμπειρότατου εκπροσώπου της βιομηχανίας.

Από την πλευρά των Ελληνικών Πανεπιστημίων υπάρχουν και εδώ ιδιαιτερότητες που αφορούν τη συνεργασία με τους φορείς της βιομηχανίας και της παραγωγής. Τα Πανεπιστήμια δεν μπορούν ή δεν θέλουν να εμπλακούν στην επίλυση πρακτικών προβλημάτων. Η έρευνα γίνεται κυρίως απρογραμμάτιστα σύμφωνα με την αντίληψη του όποιου ερευνητή. Μια μεγάλη μερίδα Πανεπιστημιακών ενδιαφέρεται μόνο για τον αριθμό των δημοσιεύσεων που είναι απαραίτητες για την προσωπική τους ανέλιξη. Όσες από αυτές καταλήγουν σε αξιοποιήσιμα αποτελέσματα δημοσιεύονται σε ξένα περιοδικά και γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από ξένες βιομηχανίες. Η συμμετοχή των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε διεθνή χρηματοδοτούμενα προγράμματα είναι μικρή παρόλο που κατά καιρούς διατυμπανίζεται κάποια μεμονωμένη επιτυχία.

Γενικά η χρηματοδότηση της έρευνας από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς στην Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με αυτήν άλλων χωρών. Το ποσοστό επί του ΑΕΠ προσεγγίζει μόλις το 0,50% σε σχέση με άλλες χώρες που πλησιάζει ή και ξεπερνά το 3%.

Με την κατάσταση όπως είναι διαμορφωμένη σήμερα όπου τα πάντα εξαρτώνται από οικονομικούς παράγοντες κυρίως μέσα σε ένα άκρως σκληρό ανταγωνιστικό περιβάλλον, είναι ηλίου φαινότερο ότι ένα Πανεπιστημιακό Ίδρυμα δεν μπορεί να λειτουργήσει μόνο του ανεξάρτητα, χωρίς οικονομικές χρηματοδοτήσεις. Έτσι το να μιλάμε για **οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια και αυτοδυναμία των**

Πανεπιστημίων απομακρυνόμαστε από την πραγματικότητα και προσεγγίζουμε το μύθο.

Η εμπορευματοποίηση της γνώσης είναι ένα άλλο φαινόμενο των καιρών που επιδρά δυσμενώς τόσο στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας όσο και στη λειτουργία του Πανεπιστημίου. Πολλά Πανεπιστήμια κυρίως ξένων χωρών, λόγω των οικονομικών δυσκολιών που έχουν, αναγκάζονται να εμπορευματοποιήσουν την παρεχόμενη γνώση. Αυτό γίνεται σε βάρος της ποιότητας χωρίς κανένα ενδιασμό, η δε κατάντια φτάνει σε ορισμένες περιπτώσεις και μέχρι του σημείου του χρηματισμού μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας.

Σε κεντρικά ελεγχόμενες οικονομίες η χειραγώγηση των Πανεπιστημίων είναι εξίσου ισχυρή και σε πολλές περιπτώσεις ο κρατικός καταναγκασμός είναι περισσότερο σκληρός και επώδυνος από αυτόν που επιβάλλει η κοινωνία της ελεύθερης αγοράς. Η εξαναγκασμένη προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις εξέλιξη της φυσιογνωμίας των Πανεπιστημίων αναπτύχθηκε μεταπολεμικά στις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού και δυστυχώς δεν κατέληξε σε ευεργετικά για την κοινωνία αποτελέσματα.

Από τα παραπάνω επιχειρήματα προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι το πρόβλημα δεν είναι η εξάρτηση του Πανεπιστημίου από εξωγενείς παράγοντες και κατά συνέπεια η ανάλογη ανάπτυξη της φυσιογνωμίας του! Το πρόβλημα εντοπίζεται στο μέγεθος και στο είδος της εξάρτησης, στο σημείο μέχρι του οποίου θα είναι αυτή επιτρεπτή, αποδεκτή και τελικά ωφέλιμη. Μέσα στα πλαίσια ενός αποδεκτού συμβιβασμού μια τέτοια κατάσταση που θα διαμορφώνει τη φυσιογνωμία του νέου Πανεπιστημίου θα πρέπει :

- α. να αφήνει μια μεγάλη ανάσα ανεξαρτησίας κινήσεων στο Πανεπιστήμιο έτσι ώστε να υπάρχουν ευρέα περιθώρια ανάπτυξης νέων ιδεών και νέων ρευμάτων σκέψης και**
- β. να ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες της κοινωνίας και των φορέων της παραγωγής.**

Εάν θέλουμε να εκφράσουμε τα παραπάνω με ευαγγελική ρήση θα δανειζόμασταν από το κατά Λουκά Ευαγγέλιο τη φράση του Ιησού προς τους Φαρισαίους «**ταύτα δε έδει ποιείσαι κακείνο μη αφιέναι**». Καταλήγοντας θα μπορούσε να λεχθεί ανεπιφύλακτα, ότι η συνεργασία του Πανεπιστημίου με τους φορείς της βιομηχανίας και της παραγωγής η οποία παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας του είναι απαραίτητη αλλά δεν μπορεί να είναι κυρίαρχη.

ΣΤ. Νέες Απαιτήσεις Εκπαίδευσης – Δια βίου εκπαίδευση

Με την αλματώδη ανάπτυξη της Επιστήμης και της Τεχνολογίας η γνώση απαξιώνεται πολύ γρήγορα. Έτσι καθίσταται αναγκαίο να συμπληρώνεται συνεχώς. Η διαδικασία αυτή πρέπει να συνεχίζεται σ' όλη την ενεργή περίοδο του κάθε ατόμου καθιστώντας με αυτό τον τρόπο τη δια βίου εκπαίδευση απαραίτητο θεσμό. Το Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να είναι πλέον ένα κλειστό κύκλωμα με συγκεκριμένους φοιτητές. Θα πρέπει να αποκτήσει μια ανοικτή φυσιογνωμία, όπου πολίτες διαφόρου ηλικίας θα μπεινοβγαίνουν έχοντας πρόσβαση σ' όλες τις δραστηριότητες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Ιδρύματος.

Ζ. Συμπέρασμα

Από την παράθεση των παραπάνω στοιχείων και την ανάλυσή τους προκύπτει, ότι η φυσιογνωμία του Πανεπιστημίου του 21^{ου} αιώνα δεν μπορεί να έχει σαφή και σταθερά όρια. Το **ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ (Polymorphic University)** είναι αυτό που θα εκφράσει τα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του μέλλοντος.

Από τους δύο ακραίους τύπους Πανεπιστημίου που αναφέρθηκαν στην αρχή φαίνεται, ότι η λύση δεν βρίσκεται ούτε στην επιλογή του άσπρου (Πανεπιστήμιο απόλυτα ανεξάρτητο) ούτε στην επιλογή του μαύρου (Πανεπιστήμιο προσαρμοζόμενο), αλλά στις πολλές αποχρώσεις του γκριζου χωρίς αυτό να οδηγεί σε συνειρμούς ασάφειας και σύγχυσης της φυσιογνωμίας του Πανεπιστημίου.

Το κάθε Πανεπιστήμιο ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες που ισχύουν και τις ιδιαιτερότητες που έχει, μπορεί και πρέπει να αναπτύξει τη δική του φυσιογνωμία, να βάλλει τις δικές του προτεραιότητες και να χαράξει τη δική του αναπτυξιακή πορεία. Πορεία η οποία θα είναι διαρκώς ελεγχόμενη, αδιαλείπτως εξελισσόμενη και συνεχώς προσαρμοζόμενη προς τα εκάστοτε δεδομένα και επιταγές.

Η παραπάνω άποψη που προκύπτει σαν συμπέρασμα της ανάλυσης ισχύει όχι μόνο για την Γ΄θμια εκπαίδευση αλλά και για τις άλλες βαθμίδες. Ο προϊόντοκεντρισμός μαζί με τον ακαδημαϊσμό είναι υποχρεωμένοι να παραχωρήσουν ένα μεγάλο μέρος στον πελατοκεντρισμό προκειμένου η εκπαίδευση να συμβαδίζει με τις κοινωνικές εξελίξεις.

ΑΘΗΝΑ, 29 Σεπτεμβρίου 2000

ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΛΙΔΗΣ

Προτάσεις για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

1. Επαναπροσδιορισμός της φυσιογνωμίας των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες παραγωγής νέα γνώσης και στην εξυπηρέτηση των κοινωνικών απαιτήσεων και των φορέων της παραγωγής.
2. Καθιέρωση του τύπου του Πολυμορφικού Πανεπιστημίου (ΑΕΙ-ΤΕΙ) το οποίο παράλληλα με τις καινοτομικές λειτουργίες των προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής και του Ανοικτού Πανεπιστημίου θα συμπληρωθεί και με άλλες καινοτόμες λειτουργίες και δράσεις.
3. Ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών διδασκαλίας στις παραδοσιακές διαδικασίες μάθησης.
4. Ενίσχυση του ρόλου των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στην αναπτυξιακή και εκσυγχρονιστική προσπάθεια της χώρας.
5. Εκσυγχρονισμός της διοίκησης των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται με επιτυχία μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον που είναι υποχρεωμένα να λειτουργούν. Η ενίσχυση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας θα συνέβαλε θετικά προς αυτή την κατεύθυνση.
6. Αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του ερευνητικού θεσμικού πλαισίου και μεγιστοποίηση συμμετοχής των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
7. Υλοποίηση της ενιαιοποίησης του χώρου της Ανώτατης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που συμπεριλαμβάνει τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ με διακριτούς ρόλους.

8. Ένταξη της ανάπτυξης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσα στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδιασμού για εκσυγχρονισμό και περιφερειακή ανάπτυξη.
9. Προβολή των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ενίσχυση της συμμετοχής τους σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς.
10. Βελτίωση της οργάνωσης των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών έτσι ώστε εκτός από την συνάφεια και συνοχή που πρέπει να έχουν μεταξύ τους να εμπίπτουν μέσα στο Στρατηγικό Σχεδιασμό των Ιδρυμάτων και να ικανοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό την ανάπτυξη της χώρας.

ΑΘΗΝΑ, 30 Σεπτεμβρίου 2000

**ΗΜΕΡΙΔΑ «ΝΕΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ: ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ»**

Εισήγηση: του Δημ. Νικόπουλου – Προέδρου του ΤΕΙ Καλαμάτας

Καλαμάτα 30 Σεπτεμβρίου 2000

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ**

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000

ΙΔΡΥΣΗ

Το ΤΕΙ Καλαμάτας ιδρύθηκε με το

Π.Δ. 502/89

και λειτουργεί ως αυτόνομο

Τριτοβάθμιο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

από το **Σεπτέμβριο του 1990.**

Διάρθρωση του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

Ι. Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας (ΣΤΕΓ) με 3 Τμήματα:

- α.** Το Τμήμα Φυτικής Παραγωγής (Φ.Π.)
- β.** Το Τμήμα Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας (ΘΕΚΑ)
- γ.** Το Τμήμα Τεχνολογίας Γεωργικών Προϊόντων (ΤΕ.ΓΕ.Π.), με έναρξη λειτουργίας τον Σεπτέμβριο του 2000.

Διάρθρωση του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

ΙΙ. Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας (ΣΔΟ) με 3 Τμήματα:

- α.** Το Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας Πρόνοιας (ΔΜΥΠ)
- β.** Το Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΔΜΤΑ)
- γ.** Το Τμήμα Ελεγκτικών και Ασφαλιστικών Εργασιών (ΕΛ.ΑΣ.Ε.), με έναρξη λειτουργίας τον Σεπτέμβριο του 1999.

Διάρθρωση του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

Επίσης από το Σεπτέμβριο του 1998 λειτουργεί το

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (Π.Σ.Ε.)

με τίτλο

“Τεχνολογίες ολοκληρωμένης Γεωργίας (ΤΕ.Ο.Γ.)”

με δύο κατευθύνσεις:

- α) Τεχνολογία Παραγωγής Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού,
- β) Τεχνολογία Παραγωγής Βιολογικών Γεωργικών Προϊόντων.

Γενικά Στοιχεία

Α. Εγκαταστάσεις

1. Ιδιόκτητες

Οι εγκαταστάσεις του Ιδρύματος βρίσκονται στο 6^ο χιλ. της εθνικής οδού Καλαμάτας – Αθήνας και αποτελούνται από κτιριακό συγκρότημα κατά το ήμισυ διώροφο, συνολικής επιφάνειας 16.000 τ.μ. επί οικοπέδου 50.000 τ.μ. με προοπτική επέκτασης του οικοπέδου σε πρώτη φάση σε 107.000 τ.μ.

Γενικά Στοιχεία

Α. Εγκαταστάσεις

2. Με μακροχρόνια μίσθωση

Αρδευόμενο αγρόκτημα 40.000 τ.μ. ιδιοκτησίας της Μονής Μεγίστης Λαύρας που καλύπτει προσωρινά τις ανάγκες της ΣΤΕΓ σε άσκηση των σπουδαστών στον αγρό.

Γενικά Στοιχεία

Β. Ανθρώπινο δυναμικό

1. Μόνιμο Προσωπικό

- 30 μόνιμους καθηγητές διαφόρων βαθμίδων
- 34 διοικητικούς υπαλλήλους διαφόρων ειδικοτήτων
- 3.500 σπουδαστές, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται σε κάθε εξάμηνο. Συγκεκριμένα για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος αναμένεται να εγγραφούν συνολικά στο ΤΕΙ –Κ 1800 περίπου νέοι σπουδαστές.

Γενικά Στοιχεία

Β. Ανθρώπινο δυναμικό

1. Συνεργάτες

→ Το εκπαιδευτικό έργο συνεπικουρείται από 140-150 έκτακτους καθηγητές διαφόρων βαθμίδων.

→ Το διοικητικό έργο συνεπικουρείται από συμβασιούχους μέσω ΕΠΕΑΕΚ, μέσω προσλήψεων ΑΣΕΠ, ΟΑΕΔ, αποσπάσεων από άλλες υπηρεσίες.

Άξονες Ανάπτυξης

Ανάπτυξη του Ιδρύματος σε τρεις βασικούς άξονες:

- Ποσοτική αναβάθμισή** του Ιδρύματος με διεύρυνση της βάσης του σε νέα σύγχρονα γνωστικά πεδία – νέα τμήματα.
- Ποιοτική αναβάθμισή** του Ιδρύματος σε επίπεδο παρεχομένου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.
- Ελκυστικότητα** από πλευράς κάλυψης των αναγκών εκτός εκπαιδευτικού τομέα των σπουδαστών.

Άξονες Ανάπτυξης

Α. Ποσοτική Αναβάθμιση

1. Η απρόσκοπτη ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της διεύρυνσης και ισχυροποίησης της βάσης του ως παραγωγικής μονάδας με την λειτουργία των νέων τμημάτων στο πλαίσιο των ήδη λειτουργουσών Σχολών (*Τμήματα ΕΛΑΣΕ και ΤΕΓΕΠ*).
2. Η προώθηση για υλοποίηση της δεύτερης φάσης της διεύρυνσης της εκπαιδευτικής του βάσης.

Άξονες Ανάπτυξης

B. Ποιοτική Αναβάθμιση

1. Η στελέχωση όλων των τμημάτων με μόνιμο Εκπαιδευτικό και Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό.
2. Η ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας παράλληλα με το εκπαιδευτικό έργο (**Ίδρυση Κ.Τ.Ε.**).
3. Η αναβάθμιση των τμημάτων ή και η μετεξέλιξη τους όπου χρειάζεται, με συνεχή αξιολόγηση και μελέτη των συντελεστών βιωσιμότητάς τους.

Άξονες Ανάπτυξης

Γ. Ελκυστικότητα

α. Μέτρα σε επίπεδο ΤΕΙ όπως:

Παροχή δωρεάν σίτισης, επιδότηση ενοικίου, ειδικά μέτρα για άτομα με ειδικές ανάγκες, άθληση, καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, ελκυστικό περιβάλλον στον χώρο του Ιδρύματος κλπ.

β. Μέτρα επίπεδο περιοχής διαμονής όπως:

Διευκολύνσεις για γρήγορη προσαρμογή στην πόλη, καλές συγκοινωνίες, χαμηλά ενοίκια, ευκαιρίες διασκέδασης, κλπ.

Συμπεράσματα - Δράσεις

1. Άμεση ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης 57 στρεμμάτων γειτονικών οικοπέδων η οποία ευρίσκεται σε εξέλιξη και επί πλέον εκτάσεων σε επόμενη φάση.
2. Εργαστηριακή υποδομή (ειδικά εργαστήρια της ΣΤΕΓ, εργαστήρια Η/Υ, πολυμέσων, ξένων γλωσσών, θερμοκήπια κλπ.). Στο πλαίσιο αυτό αναβαθμίζονται τα ήδη λειτουργούντα εργαστήρια και οργανώνονται νέα.
3. Ολοκλήρωση κατασκευής σπουδαστικής εστίας στην Καλαμάτα (κατασκευή σε εξέλιξη).

Συμπεράσματα - Δράσεις

3. Κτίριο νέας βιβλιοθήκης και εκτυπωτικής μονάδας (μελέτη έτοιμη για δημοπράτηση).
4. Μεταστέγαση – κατασκευή κτιρίου εστίασης με πρόβλεψη να συμπεριλάβει και γυμναστήριο, ιατρείο και λοιπές μη εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
5. Κατασκευή νέου κτιρίου χώρων εκπαίδευσης.
6. Κολυμβητήριο.
7. Κατασκευή κτιρίου του Κέντρου Τεχνολογικής Έρευνας.

Συμπεράσματα - Δράσεις

8. Κατασκευή κτιρίου πολλαπλών χρήσεων.
9. Κατασκευή κτιρίου Τεχνικής Υποστήριξης.
10. Αγορά Αγροκτήματος πλησίον του ΤΕΙ, για κάλυψη των αναγκών της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και αξιοποίηση νοικιασμένου αγροκτήματος 40 στρ. Μικρομάνης.
11. Σιδηροδρομική σύνδεση του ΤΕΙ με το κέντρο της πόλης (απόσταση 5km) και αξιοποίηση της σιδηροδρομικής γραμμής που περνά από τον χώρο του Ιδρύματος με κατασκευή σιδηροδρομικού σταθμού και συναφών έργων (διαβάσεων).

Συμπεράσματα - Δράσεις

12. Χωροταξική μελέτη του ΤΕΙ Καλαμάτας και σχετικά συμπληρωματικά έργα (διαμόρφωση εισόδων, χώροι στάθμευσης οχημάτων, σταθμός λεωφορείων, εσωτερικό οδικό δίκτυο).
13. Ολοκλήρωση κατασκευής σπουδαστικής εστίας στην Καλαμάτα (κατασκευή σε εξέλιξη).
14. Πλήρης κάλυψη σπουδαστών με ειδικές ανάγκες με έργα προσπέλασης σε όλους τους χώρους του Ιδρύματος, συμπληρωματικά αυτών που ήδη έχουν γίνει.

Συμπεράσματα - Δράσεις

15. Αναβάθμιση του Γραφείου Διασύνδεσης.
16. Αξιοποίηση δικτύων και γενικά αξιοποίηση των δυνατοτήτων της πληροφορικής.
17. Λοιπές δράσεις για στήριξη και αναβάθμιση του παρεχόμενου έργου (αναμορφώσεις προγραμμάτων σπουδών, εμπλουτισμός βιβλιοθήκης, συνεργασίες με άλλα ιδρύματα και φορείς κλπ.).

Το ΤΕΙ Καλαμάτας

ανταποκρινόμενο στις προκλήσεις της εποχής

**και με γνώμονα το καλό των σπουδαστών του και της
Ελληνικής Κοινωνίας γενικότερα,**

**θα προσπαθήσει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που θα
παρασχεθούν από το 3^ο ΚΠΣ αλλά και άλλες πηγές
χρηματοδότησης και θα επιδιώξει την πολύπλευρη στήριξη του
για την προώθηση των παραπάνω έργων –δράσεων,
στο πλαίσιο πάντα της στρατηγικής ανάπτυξής του όπως
περιγράφεται ανωτέρω.**